

ZPRAVODAJ
SPOLEČNOSTI SBĚRATELŮ
ČESKOSLOVENSKÝCH KNIHTISKOVÝCH
ZNÁMEK

č. 74

ročník 2011

Obsah 74. Zpravodaje

Obsah 74. Zpravodaje	2
Pozvánka na setkání	2
Co nového ve Zpravodaji	3
Ohlas na skenování archů a vzácných bloků.....	3
Knihtisk na internetu	4
Zajímavé celistvosti se známkou Hradčany	6
Zkusmé tisky II. TD Hradčany 500 h.....	8
Obrázkový rejstřík k přepážkovému archu 60 h OR z pseudodevatenácté TD.....	12
Čtvrté vydání korespondenčních lístků (KL) emise Osv. Republika 50 h zelená (CDV 28)...	20
K otázce letecké přepravy novinových zásilek.	22

Pozvánka na setkání

Rádi bychom Vás pozvali na naše první setkání v roce 2011, kde můžete získat řadu krásného materiálu a také mnoho odborných znalostí. Setkání se koná **19. března 2011** od **9 hodin** již tradičně v zasedací místnosti AGROPOLU, a.s. v Praze 1, Opletalova ulice č. 4 v prvním patře. Nejlépe je vystoupit na stanici metra Muzeum. Blíže viz výřez z mapky.

Jako obvykle zde budou přítomni vedoucí pracovních skupin a znalci SČF pro knihtisková vydání.

Co nového ve Zpravodaji

Vážení přátelé, právě dostáváte do rukou nový již 74. Zpravodaj knihtisku. V něm dochází k řadě (snad pozitivních) změn. První, které jste si jistě všimli je, že úvodní stránka vychází v barevném provedení. Dále se budeme snažit o jednotnou formu psaní příspěvků, což by mělo mít za následek, že optická kvalita Zpravodaje bude vyšší. Úmyslně jsem napsal optická kvalita, protože věcná kvalita je a bude stále na vysoké úrovni.

Dále na základě článku ve Zpravodaji 73 strana 5 jsme se rozhodli o zasílání Zpravodaje také v elektronické formě – formát pdf. To má pro naše čtenáře několik výhod. 1) čtenáři mají kvalitnější obrázky, 2) informace dostávají ve více než měsíčním předstihu. Nesmím zapomenout však na třetí výhodu pro naši společnost, která je v ušetření poplatků za poštovné. Proto bych byl rád, kdyby se přihlásili i další sběratelé o zasílání Zpravodaje elektronicky. Pro sběratelé chtějící tištěnou formu se samozřejmě nic nemění! V současné době elektronické formy využívá již 20 sběratelů, což je každý desátý.

Dochází také k další změně, a to kontaktní adrese. Prosím tedy, abyste rukopisy, články, připomínky, nové poznatky a názory na Zpravodaj zasílali na adresu Josef Chudoba, Křížová 1614/8, 463 11 Liberec, telefonní číslo je 603 472 395 a e-mailová adresa: josef.chudoba@tul.cz .

Ohlas na skenování archů a vzácných bloků

V minulém Zpravodaji jsem psal, že by bylo jistě zajímavé skenovat vzácné bloky a archy, které se vyskytují pouze velmi vzácně. Ohlas byl pouze pozitivní, proto bychom chtěli tyto archy vydávat na CD nebo DVD. Pokud si myslíte, že vlastníte zajímavý archový materiál a chcete, aby i další sběratelé se jím pokochali, potom ho neskenujte v rozlišení alespoň 600 DPI a přepošlete vypálené CD na moji adresu (viz výše). Pomůžeme tím eliminovat množství chyb v našich sbírkách.

J.Ch.

Knih tisk na internetu

informační zdroje o filatelii

Fenoménem současné doby je bezesporu internet. Lze na něm najít informace z každého oboru, filatelii nevyjímaje. V tomto krátkém článku Vás chci seznámit, s internetovými stránkami, které jsou velmi cenným zdrojem informací pro sběratele.

Jedním z nejvýznamnějších projektů poslední doby je bezesporu **Exponet** – trvalá virtuální nesoutěžní filatelistická výstava exponátů z celého světa na jakékoliv téma. U zrodu nápadu stál vydavatel internetového magazínu www.japhila.cz Ing. Břetislav Janík a známý sběratel celin Ing. Milan Černík. K 26. 12. 2010 se zde nacházelo již 662 exponátů ze 47 zemí, které obsahují celkem neuvěřitelných 53 861 výstavních listů. Úvodní stránku lze najít na adrese: www.japhila.cz/hof/. Vlastní obsah výstavy je na adrese www.japhila.cz/hof/exponet02_.htm.

V třídě tradiční filatelie lze nalézt řadu výborných exponátů. Za zmínku stojí zejména exponát „ČSR I - Novinové 1918 – 1920“ našeho člena p. Václava Košťála z Hradce Králové, který za něj získal na výstavě Praga 2008 velkou pozlacenou medaili. Dodatečně ještě jednou blahopřeji! Stejně ocenění získal i p. Pavel Bouda za sbírku „Hradčany – poštovní použití první kresby“.

Poučným je exponát „Pozor padělky!“ p. Svätopluka Šablatury z Bratislavy, ve kterém popisuje charakteristické znaky padělků zejména knihtiskových známek.

Další zajímavé exponáty vystavují pánové:

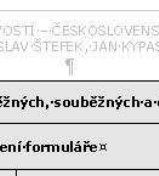

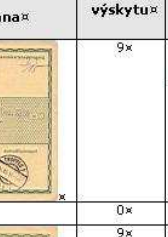
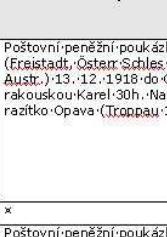

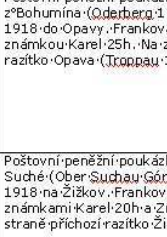
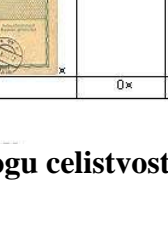

- Paleček Bohumír: Bratislavský novinový aršík,
- Leidolf Radim: Osvobozená republika – chybotisky: vajíčko v pase,
- Wilhelms Georg: Československo, Hradčany,
- Hanacek Gerhard: Československo 1920 – 1923, knihtisková vydání,
- Pietschmann Ernst: Československo – 1. republika (1918 – 1938) v zrcadle jejích poštovních známek,
- Hahn Henry: Československo – první republika (1918 – 1938),
- Fáber Zdeněk: Hradčany,
- Nikl Radek: Hradčany 10 hal – V. a VI. tisková deska,
- Sevenhuijsen Johan: Hradčany – historie tisku,
- Olšina Ladislav jr.: Zkusmé tisky – Hradčany – V. kresba.

V třídě poštovní historie se nacházejí také zajímavé exponáty:

- Zronek Jindřich: Popřevratové frankatury 1918 – 1919,
- Bouda Pavel: Ranné poštovní použití hradčanských známek v roce 1918.

V rámci Exponetu je v třídě literatury skryt další významný projekt **E-katalog celistvostí Československo 1918 – 1939** pánů Miroslava Štefka a Jana Kypasta z Ostravy. Na adrese <http://www.japhila.cz/hof/0064/index0064a.htm> naleznete články tématicky vztahené k problematice celistvostí z období Československa 1918 – 1939. Postupně jsou zde vystaveny ukázky celistvostí členěné do sekcí tak, aby vznikla přehledná virtuální příručka československých celistvostí v období první republiky. Vlastní obrázky celistvostí jsou doplněny krátkým popisem a oceněním dle katalogu Československo 1918 – 1939, Specializovaný katalog známek a celistvostí, vydaném v nakladatelství Merkur Revue.

E-KATALOG CELISTVOSTÍ – ČESKOSLOVENSKO 1918 – 1939
MIROSLAV ŠTEFKA, JAN KYPAST

Přehled československých předběžných, souběžných a definitivních poštovních cen									
Typ	Původ	Text	Použití	Emise	Identifikační kód	Vybrazení formuláře		Relativní četnost výskytu	Popis formuláře
						Licní strana	Rubová strana		
Peněžní poukázka	Rakouský	Německý	Vnitrostátní	Emise 1910	PPP-R4a-I			9	Poštovní peněžní poukázka zasláná z Freistadt (Freistadt, Osterr. Schles. Freystadt, Śląsk, Austr.) 13. 12. 1918 do Opavy. Frankována rakouskou Karel 30h. Na zadní straně příchozí razítko Opava (Troppau) 1. 16. 12. 1918.
Peněžní poukázka	Rakouský	Německo-český	Vnitrostátní	Emise 1910	PPP-R4a-II			0	0
Peněžní poukázka	Rakouský	Německo-český	Vnitrostátní	Emise 1910	PPP-R4b-I			9	0
Peněžní poukázka	Rakouský	Německo-český	Vnitrostátní	Emise 1910	PPP-R4b-II			9	0
Peněžní poukázka	Rakouský	Německo-český	Vnitrostátní	Emise 1910	PPP-R4c-I			0	0

Obr. 1 Ukázka z E-Katalogu celistvostí

Seriál článků pod souhrnným názvem **Zajímavosti a vzácnosti československých celistvostí z let 1918 – 1939** od stejných autorů lze nalézt na adrese www.japhila.cz/2007/Zajimavosti_0064.htm. Stránky www.Filaso.cz aneb filatelisté sobě jsou stránky, které tvoří filatelisté pro ostatní filatelisty. Najdete zde on-line katalog

poštovních známek ČR, skeny starých čísel Filatelie, odborné články a mnoho dalších zajímavostí ze světa filatelie.

Velkým sběratelem a současně propagátorem československých knihtiskových známek je Dr. Mark Wilson z USA, který postupně překládá všechny specializované příručky do angličtiny. Tyto jsou pak volně ke stažení na stránkách www.knihtisk.org.

Na internetu lze nalézt mnoho dalších odkazů a zajímavých stránek týkajících se filatelie. Jejich (neúplný) seznam je k dispozici mj. na adrese www.hobby-info.cz (<http://www.hobby-info.cz/sslinks/links.php?cat=48>).

Ing. Miloslav Marčan

Zajímavé celistvosti se známkou Hradčany

Použití známek emise Hradčany na dopisech, lístcích, balíkových průvodkách či peněžních poukázkách je běžné a filatelisté je znají. Jsou však další, zejména potom různé formuláře používané v poštovním provozu, které již tak běžné nejsou. K tomu stačí pohled do Specializovaného katalogu známek a celin Československo 1918 – 1939, který vydalo nakladatelství Merkur-revue v Brně.

Mezi ty méně běžné, které se většinou dají koupit jen na aukcích, patří jistě i ústřižky z vplatných šekových lístků Poštovního šekového úřadu v Praze, které jsou většinou nazývány složenka, právě podle prostřední části tohoto formuláře (obr. 1). Na této prostřední části, kterou obdržel majitel účtu, mohou být na rubové straně vylepeny známky. Je to v tom případě, kdy vkladatel peněz potřeboval majiteli účtu něco sdělit. Toto sdělení bylo zpoplatněno jako dopisnice. Výše poštovního byla na ústřižku uvedena. Mimo to se zde vylepovaly známky v případě, že vkladatel chtěl úřední stvrzenku, že úhradu provedl. To se týkalo třeba platby daní. V některých případech bylo sdělení majiteli účtu od poštovního osvobozeno. Je to tehdy, když bylo sdělení na základě úředního vyzvání, což je na ústřižku uvedeno (obr. 2). V tomto případě je ještě použit formulář z doby Rakouska-Uherska.

Poštovné se měnilo podle výplatního období a tomu také odpovídala hodnota vylepených známek. V prvním výplatním období činilo poštovné 10 h a to bylo uhrazeno známkou 10 h (obr. 3). Ve druhém výplatním období potom bylo k úhradě poštovního 15 h použito tří známek 5 h kresby „a“. Zde byl použit formulář pro první výplatní období ve

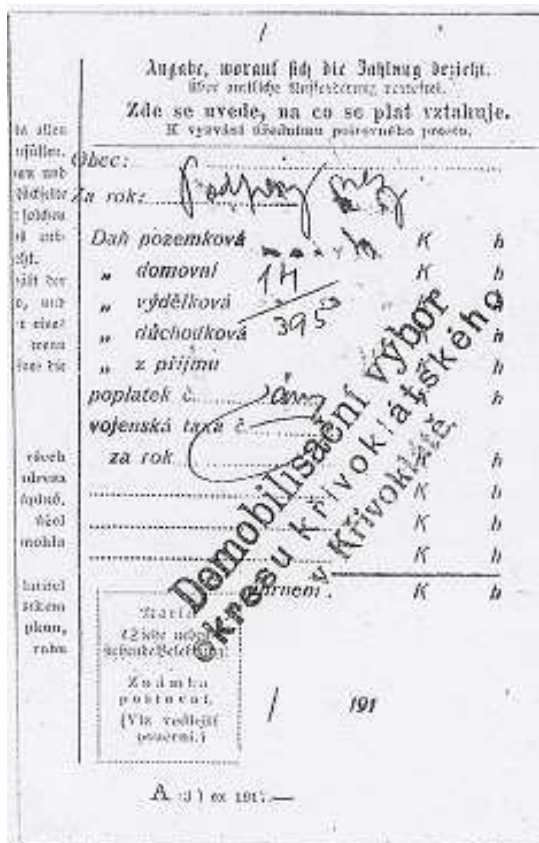
dvojazyčné verzi (obr. 4). Na posledním obrázku (obr. 5) je provedena úhrada ve třetím výplatním období opět známkami 5 h, ale tentokrát kresby „e“.

Použití známek v kresbě „e“, ať již hodnoty 5 h, 10 h, 15 h a 20 h, dává možnost nalézt i zajímavé odchylky známek jako zoubkování, barvy, typy apod. Mně se doposud podařilo najít u hodnoty 15 h zajímavé zoubkování Hř 13 ¾ (B) s II. typem 4. spirály.

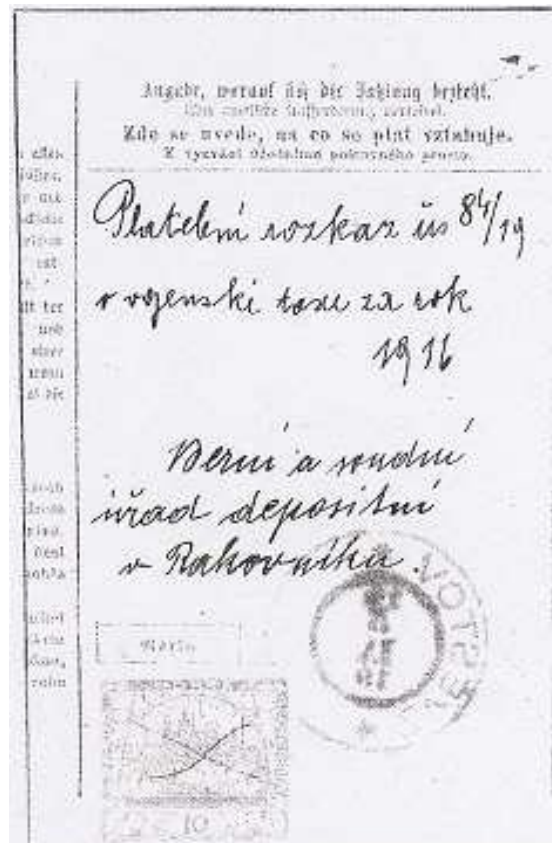
František Hamr

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

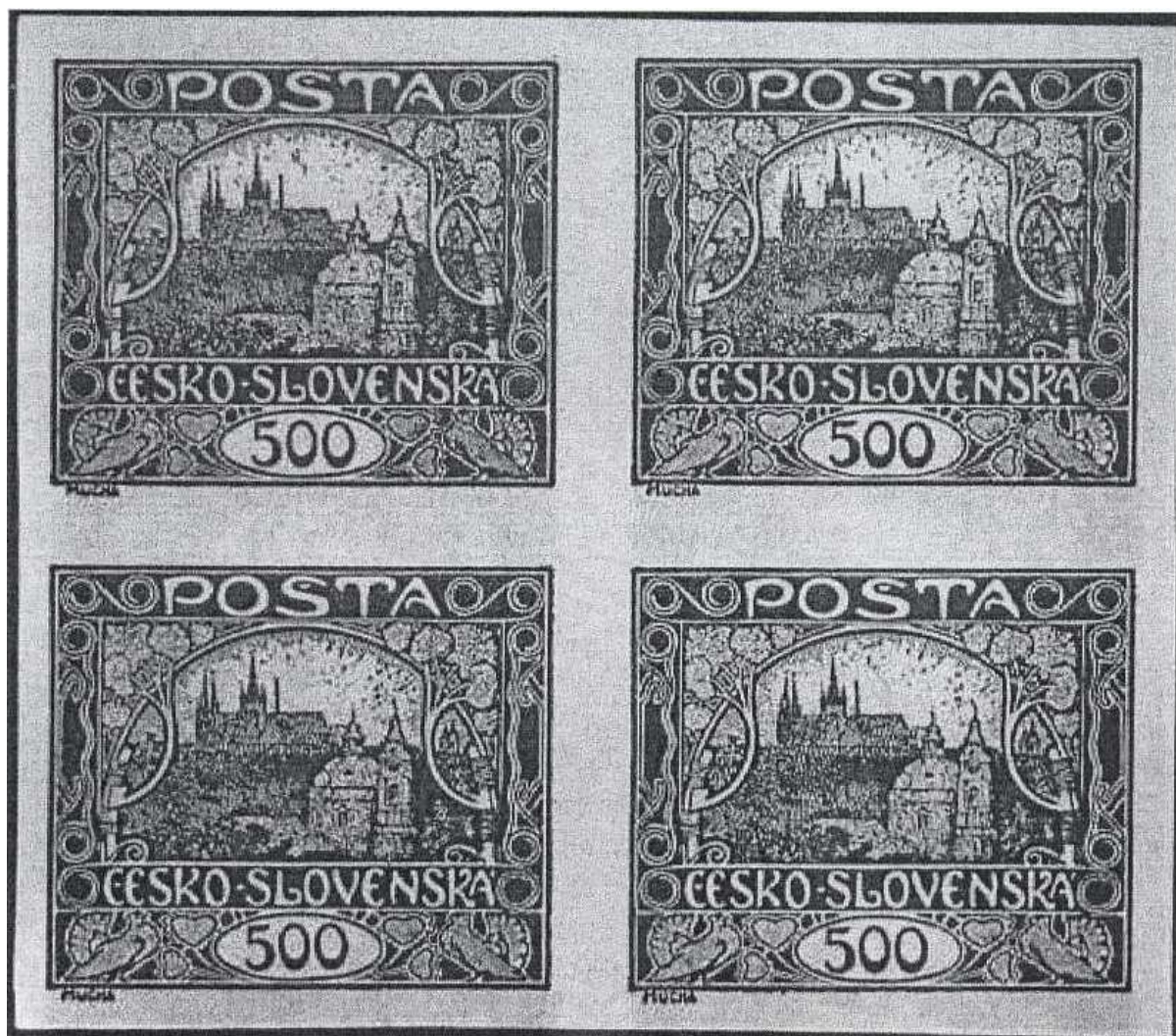
zoubkováním. Dále v červené barvě na různém druhu papíru a jako černotisky na křídovém papíru. Tyto ZT mají zřetelné všechny znaky známek II. desky. U těchto ZT se nevyskytují počítadla.

Další skupinou jsou ZT bez pozdějších oprav. Dosud jsem tyto viděl pouze jako černotisky na křídovém papíře. Jsou to ZT vytisklé po opracování okrajů a mezer mezi známkami. Tyto tisky mají velice čistý tisk a je zde možno rozeznat veškeré detaily. Tyto políčka jdou velice dobře určovat podle polohy paprsků. U těchto známek jsem zatím počítadla neviděl. Zvláštní skupinkou zde, jsou hnědé tisky na křídovém papíře. Za deset let, co tyto tisky sleduji, jsem viděl v aukcích devět jednotlivých políček a jeden čtyřblok. Ani jedno políčko nebylo totožné, proto si myslím, že pocházejí pouze z jednoho archu. V jedné z aukcí se mi podařilo získat 4 blok, skládající se z políček 45-46 a 55-56. Podle polohy paprsků se dá určit jednoznačně pole 46/II. Zde vidíme, že 4. spirála je neopravena a levá příčka ještě I. typu. Zajímavý zde je také PH roh 45. políčka, na ZT je zakulacený, na známce je však pěkně pravoúhlý. (obr. 1)

Třetí skupinou jsou černotisky na křídovém papíře s neopracovanými okraji. Tyto ZT jsou také poměrně vzácné, 4. spirála a dolní příčka je neopravena. Znaky II. TD zde jsou dobře viditelné. Asi největší zajímavostí je výskyt počítadel u těchto ZT. Na obrázku 2 jsou políčka 99 – 100 s počítadly 450,- a 500,-. Prvním pohledem je člověk zařadí k I. TD, ale po porovnání znaků polí II. TD patří tyto zcela určitě k této desce. Nejvýraznější je asi bílý bod na levém rámu proti horní příčce (99/II), (pro srovnání přidáno stejné políčko s opracovanými okraji – obrázek 3 a políčko vydané známky obrázek 4), dále pak paprsky a odlišnosti ve tvaru číslic počítadel. Domnívám se, že původně byla II. TD vyráběna stejně jako první a nebyť leteckých přetiskových známek I. emise, možná by vyšla stejně jako I. TD s počítadly. Zajímavé by bylo zjištění, v jaké fázi byly počítadla odstraněny.

Sledováním příprav tisku II. TD 500 h, můžeme usuzovat, že k této desce byla věnována velká péče, jak po stránce dokonalosti detailů známky, tak i kvalitou tisku a také použitím bělejšího papíru než u známky 500 h I. nákladu s počítadly.

Libor Michálek

Obr. 1

Obr. 2

Obr. 3

Obr. 4

Obrázkový rejstřík k přepážkovému archu 60 h

OR z pseudodevatenácté TD

Podkladem ke studiu je naskenovaný arch 60 h OR p. Ing. Josefem Chudobou, příručka pro sběratele známek a celistvostí emise Osvobozená republika od Josefa Chvalovského a Jiřího Kašpara z roku 2000 a publikace „Osvobozená republika 60 h – retuše řetězů“ od Josefa Chvalovského (studie sběratelů čs. knihtiskových známek z roku 1994).

Proč používáme pojmenování pseudodevatenáctá deska. Příčinou je označení J. Chvalovského (3), který nesprávně přiřadil popisované známky k 19. TD. Máme svislý pětipásek (ZP51 – 91) známek dole s označením na ploše 3, takže o jeho příslušnosti k TD 19 nelze pochybovat. Všech pět známek se však od ukázek skenovaného archu dost podstatně liší. Znamky ze ZP 71 a 91 mají velmi odlišný vývin, který se nedá vysvětlit ani použitím retuší. Protože však dosud nevíme ke které TD máme známky ze skenovaného archu přiřadit, použili jsme zatím pracovní název – pseudodevatenáctá TD, tj. zdánlivě 19. TD s označením 19 v uvozovkách.

Přepážkový arch „19“ je charakterizován absencí barevné obdélníkové plošky s číslem na spodní části známky ZP 91. Podobně chybí u ZP 100 barevná ploška s letopočtem 24. Jako u ostatních TD zhotovených galvanoplastickou technologií, nejsou přítomny ochranné rámy. Je v souladu s posledním obrázkem na str. 83 příručky (2) a publikace (3) na str. 2. Též reprodukce vodorovného pětípásku ZP 96 – 100 (3) s řadou barevných skvrn na dolním prázdném okraji známek je přesně shodná s ukázkami na našem skenovaném archu.

Důležitým znakem při určování ZP známek z TD „19“ jsou, jak správně zdůraznil a objevil J. Chvalovský, jejich perforační odchylky. V prvním sloupci (svislé řady) ZP 1 – 91 je to výraznější vychýlení 6. perforačního otvoru (PO) v dolním a horním okraji známky směrem nahoru. Ve třetím sloupci (ZP3 – 93) je nápadnější posunutí 13. PO (5. zdola) v pravém svislém okraji směrem dovnitř k obrazu (doleva). U 4. sloupce (ZP 4 – 94) je tím dán posun 13. PO na levém svislém okraji také směrem doleva. U 5. sloupce (ZP 5 – 95) je v horním a dolním okraji posun 13. PO (vůči 12. a 14. PO směrem dolu). J. Chvalovský (3) uvádí u tohoto sloupce známek též posun 6. PO směrem nahoru. Nápadným znakem známek z 9. sloupce je vynechání 2. PO na pravé svislé straně. Tím vzniká též u 10. sloupce (ZP 10 – 100) vynechání 2. PO na levém okraji. Znamky „19“ TD mají vždy uvedené odchylky. Nebyla dosud pozorována ani jedna výjimka (kontrolováno přes 300 ukázek) z této zákonitosti. Pokud je, musí tato odchylka náležet k velkým vzácnostem.

Určitým zrychlením při určování ZP a TD známek 60 h OR s retušemi řetězů je začít jejich identifikací dle vzdálenosti perforace od okraje obrazu známek. Tak známky z horní části přepážkového archu TD „19“ mají nahoře vždy větší vzdálenost mezi zoubkováním a horním okrajem známek. Podobně zase ukázky ze spodní části archu mají větší mezeru mezi dolní částí obrazu známky a spodní perforací. Důležité je, že toto platí i pro známky s retušemi řetězů, které přiřadil k 20. TD. Je proto dost pravděpodobné, že umístění „19“ TD a 20. TD bylo v tiskové formě na stejném místě. Zdá se, že to však neplatí pro TD s malým počtem retuší řetězů (10 – 20 kusů v přepážkovém archu).

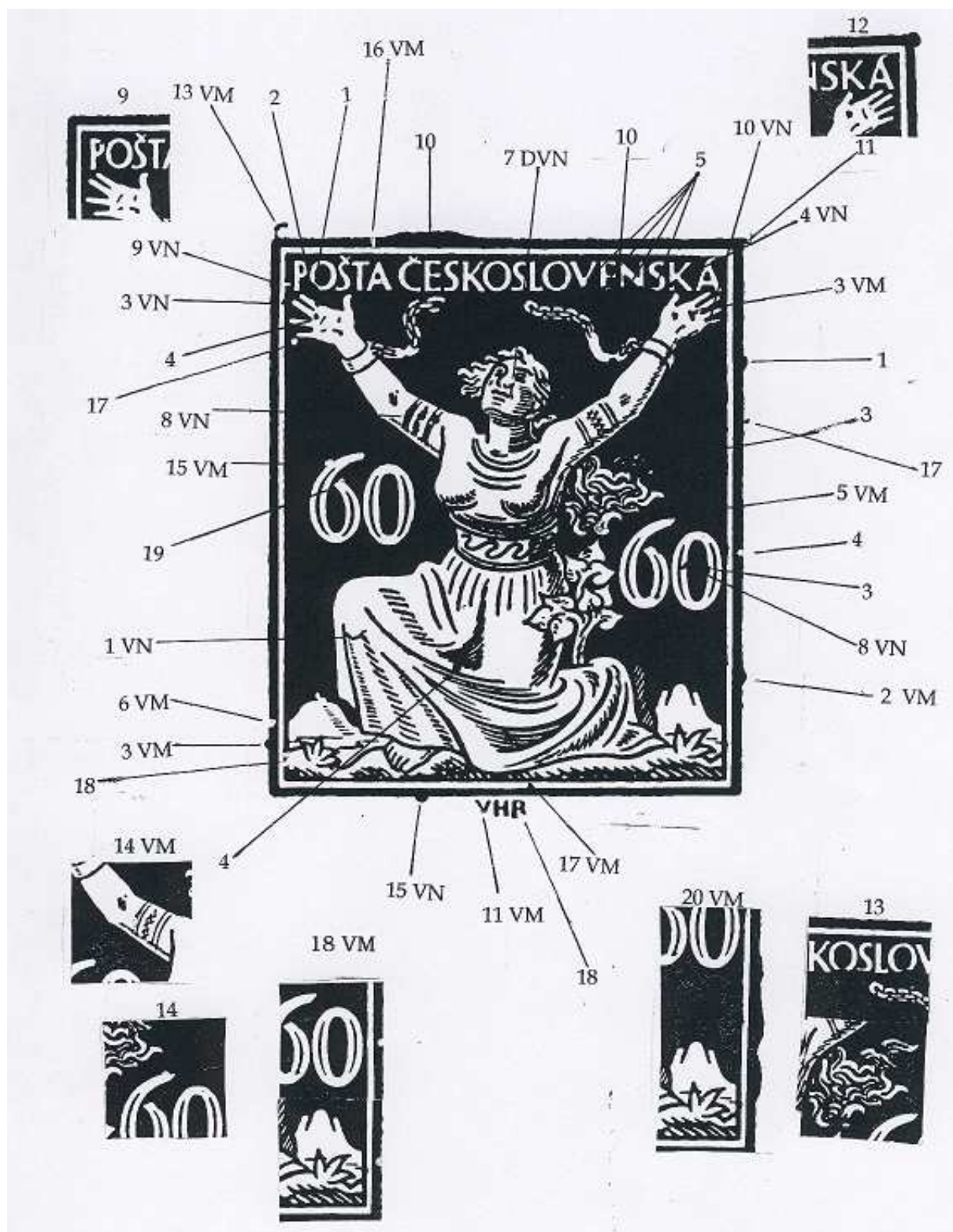
Při sestavování obrázkového rejstříku jsme použili údaje J. Chvalovského (3). Je jisté, že je lze doplnit o další dosud nepublikovaná data a proto bude vhodné rejstřík upřesňovat. Je nutné uvést, že ve studii (3) jsme našli i údaje pro VM a DV, které jsme na známkách skenovaného archu nezjistili a proto jsme je vynechali. Mohou náležet jen části nákladu a nelze úplně vyloučit, že se jedná i o nepřesnost.

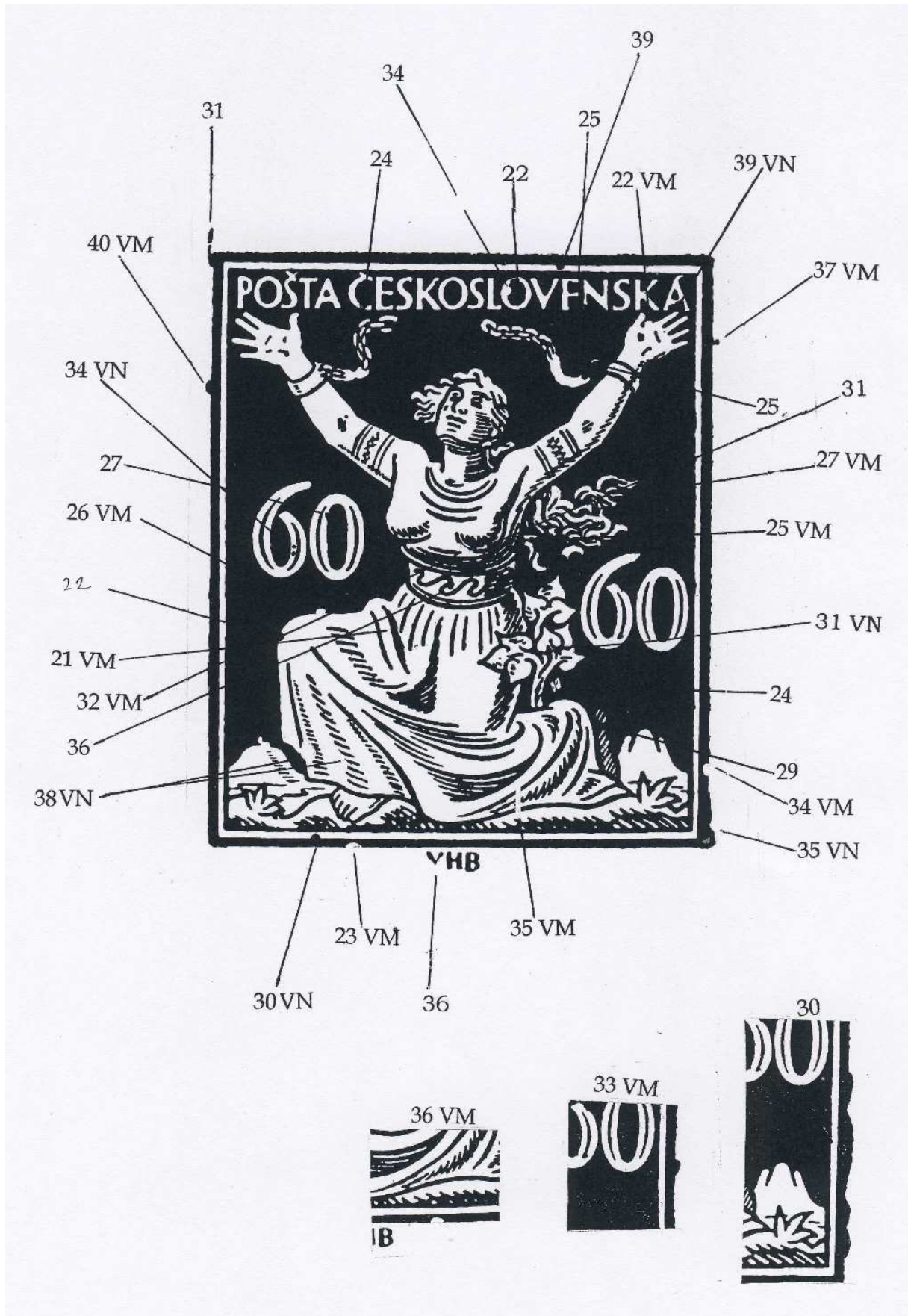
Při sestavování obrázkového rejstříku jsme se setkali s některými potížemi. Při zakreslení vad v horní části obrazu tzv. velké retuše (ZP 7) už bychom nemohli v rejstříku zachytit další vady druhých známek v této oblasti obrazu. Proto u ukázky ze ZP 7 uvádíme v rejstříku jen vadu v podobě barevné rýhy mezi nosem a ústy. Z podobného důvodu jsme v rejstříku vynechali nápadně tlustý horní okraj známky u ZP 8. Též není možné zachytit na společném obrázku všechna ZP se zvětšenými výběžky v rozích známky (zejména v pravé spodní části skenovaného archu) a proto jsou zakresleny ve zvláštní příloze. Pro větší přehlednost jsou vady (odchyly) rozděleny do pěti obrázků. Na těchto jsou uvedené vady negativu (VN), vady matrice (VM) a vady skenovaného archu – deskové vady (DV). Nenašli jsme dosud vhodnou metodu jak postupně identifikovat ZP skenovaného archu jen dle retuší řetězů. Doporučujeme podobný způsob jako při určování hradčanských známek, tj. dle průběhu a délky paprsků, v našem případě dle tvarů jednotlivých dílků (článků řetězu).

Předložená práce má umožnit rychlejší určení ZP skenovaného archu. Je doplňkem publikace J. Chvalovského a má charakter jen předběžné studie.

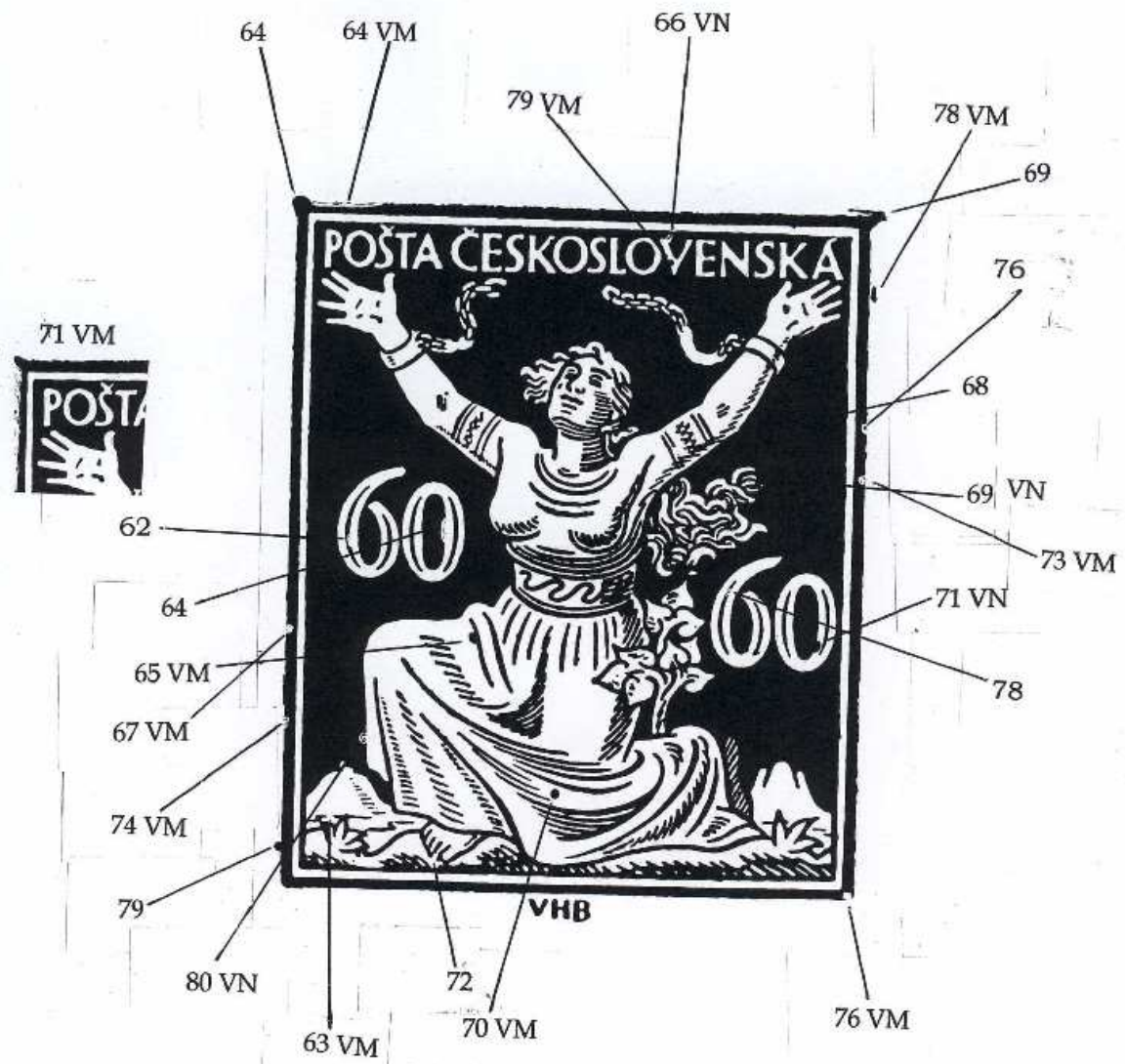
Jaroslav Moravec

Karel Paděra

71 VM

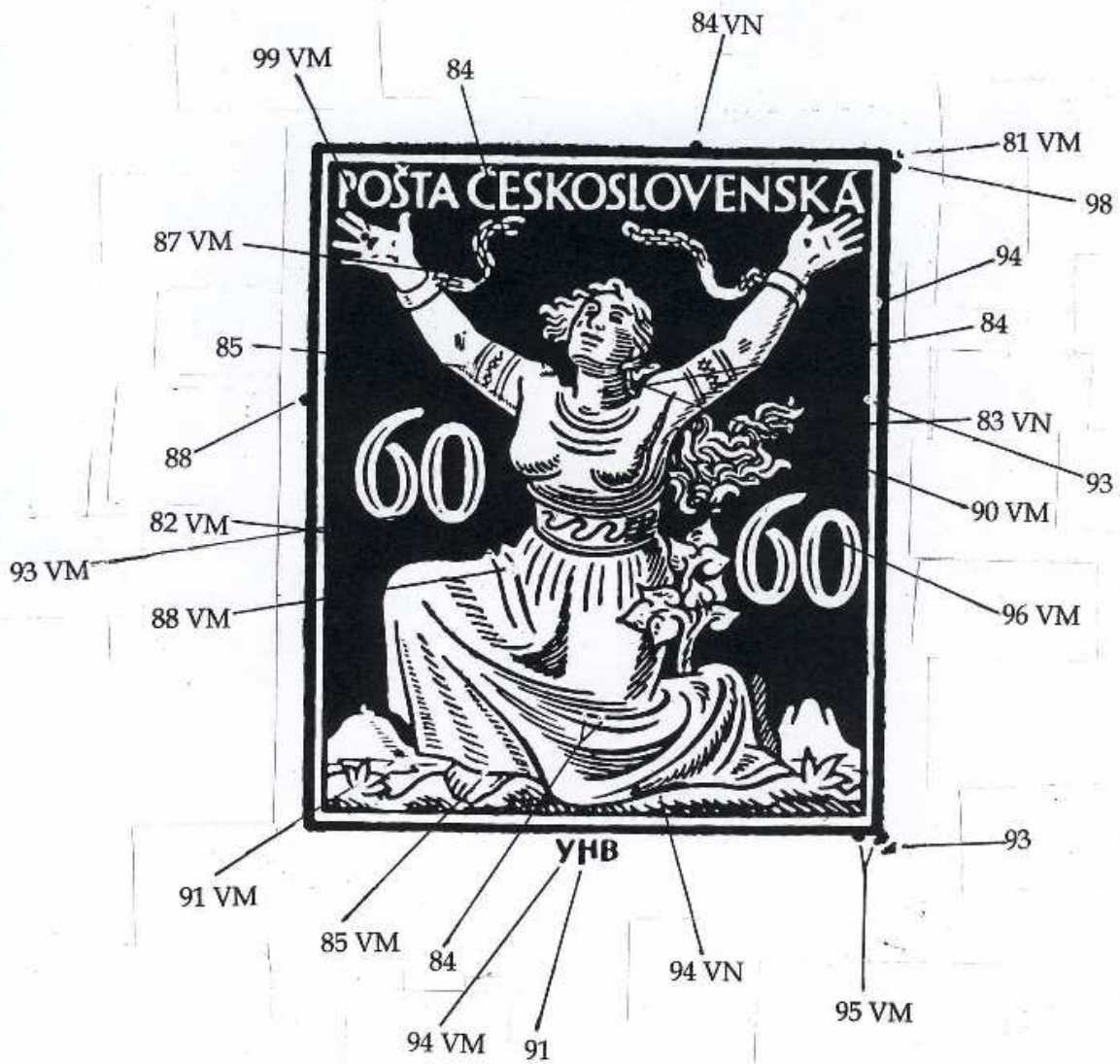
70

73

80

96

97 VM

98 VM

99

GENS UNA SUMUS

Vzpomínka na Dr. Karla Paděru.

Vážení čtenáři,

dovolte mi, abych pár řádky vzpomněl na Doc. RNDr. Karla Paděru CSc., o jehož úmrtí ve věku 87 let jsem se bohužel dověděl až z časopisu Filatelie č. 8/2010 a bez kontaktu s jeho rodinou jsem se s ním nemohl ani rozloučit.

Tato zpráva je pro mne velice smutná, neboť neodešel jen fundovaný filatelista a badatel, ale především člověk s velkým „Č“, kamarád, přítel a učitel, který nikdy neodmítl na základě svých životních zkušeností a odborných znalostí poradit. Vzpomínám na své publicistické prvopočátky a na pozdější spolupráci s ním na odborných článcích, ale i na nezištnou radu a pomoc při mém vydání publikace Obloukové typy 25 h, i při soukromém vydání publikace Zkusmé tisky pro Národní výstavu Jihlava 2009. Kdysi nás seznámil JUDr. Beneš a od té doby po celá dlouhá léta jsem věděl, jak vzácný člověk je ten Karel. Na klubových výměnných schůzkách nebo na schůzkách Společnosti sběratelů knihtiskových známek byl o jeho názory a rady vždy velký zájem. Byl také výborným šachistou, ve věku 85 let vyhrál klubový seniorský turnaj.

V aktivním věku se věnoval mineralogii, znal několik jazyků a přednášel na univerzitách v Německu i Rakousku a za svou publikační činnost v tomto oboru obdržel i vysoká mezinárodní ocenění. Jeho sbírka polodrahokamů a vzácných minerálů se nachází v Národním muzeu.

Hluboké a kompletní znalosti měl o vydáních Hradčan, SO 1920, PČ 1919 i ostatních vydáních ČSR I, byl studnou vědomostí ohledně určování známkových polí, ke kterým měl spousty srovnávacího materiálu a byl také spoluautorem vydání studijní příručky Rekonstrukce III. a IV. tiskové desky Hradčany 25 h.

Bádal a publikoval nejen o hradčanských vydáních, ale i o vydáních Hospodářství a věda 1923 a v posledních letech ho velice zaujalo vydání Osvobozená republika, konkrétně hodnota 60 h modrá, u které se mu podařil nový objev v podobě další tiskové desky, kterou i získal. Musel jsem mu slíbit, že to nikomu až do jeho zveřejnění neřeknu, protože to byla chloubka. Že to nyní prozrazuji mi snad odpustí, bohužel nevím v jakém stadiu rozpracovanosti tato studie je a kde se nachází, snad to ví jeho syn, protože jinak by to byla velká škoda, kdyby se tato jeho badatelská práce k filatelistům nedostala.

Občas jsme se vídali i soukromě v hospůdce na starém Chodově poblíž jeho bydliště, to místo už bude navždy opuštěné, ale ta setkání byla pro mne vždy přínosná a bylo nám spolu dobře, protože jsme si rozuměli. Byl to všestranný člověk, který měl druhým vždy co dávat a proto mi jeho přátelství bude moc scházet.

Čest jeho památce.

Ladislav Olšina.

Čtvrté vydání korespondenčních lístků (KL) emise Osv. Republika 50 h zelená (CDV 28)

Čtvrté vydání bylo podle údajů uvedených v druhém díle Monografie čsl. známek provedeno v roce 1924. Potvrzují to nejen otisky datumek poštovních razítek na těchto použitých celinách, ale zejména shodné vady matrice existující na zelených výplatních známkách i známkách vytištěných na KL.

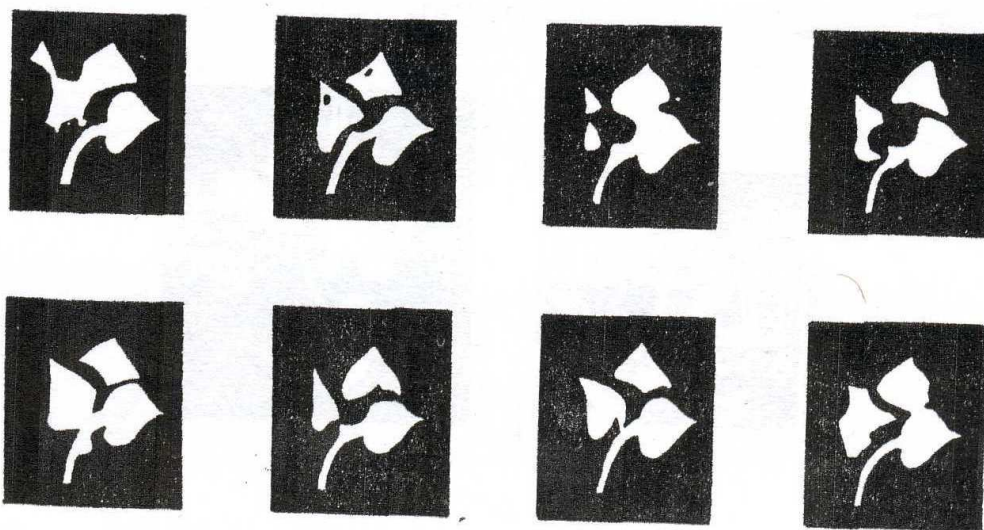
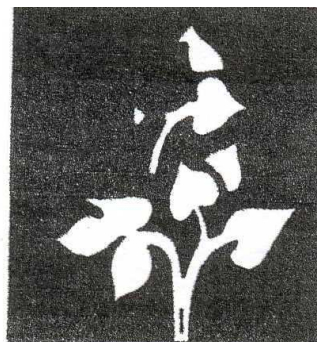
Při výrobě tiskových desek z matrice byly všechny vady sestavy, druhého negativu a zejména matrice přeneseny na stejná známková pole všech zhotovených desek (celkem 20) v pořadí výroby na 19. až 38. místě. Z těchto dvaceti desek byly nejméně čtyři po ukončení tisku výplatních známek rozřezány a jednotlivé tiskové štočky použity pro tisk známek na korespondenčních lístcích.

Mezi těmito tiskovými štočky použitými pro tisk známek na KL byl štoček vadou v kresbě lipových lístků a tři štočky s různými variantami retuše této vady (varianty A, C a H). Zbývající varianty retuší, vyobrazené v Monografii 2. díl, nebyly dosud na KL nalezeny. Výskyt těchto retuší na výplatních známkách i KL je malý a proto jejich sběratelská hodnota je srovnatelná s retušemi tzv. vajíčka (ZP 39) nebo „náprsenky“ (ZP 69), či dalšími.

Na stokusovém archu výplatních známek a na vytištěných známkách na KL bylo celkem ověřeno 76 vad matrice, ale dvě z nich (TP 32 a 45) na KL nebyly dosud nalezeny. Vzhledem k tomu, že se jedná o nevýrazné malé skvrny lze předpokládat, že tyto v důsledku postupného opotřebování štoček na KL nebyly vytištěny. Obrázky vad matrice, sestavy i 2. negativu se nachází ve Specializované příručce známek Osv. Republika, vydané Společností sběratelů čs. knihtiskových známek.

Na dalších osmi známkových polích (8, 10, 72, 85, 86, 91, 99 a 100) nebyly zjištěny vady matrice, existují na nich však vady sestavy a případně také vady 2. negativu. Jejich určení do 4. vydání KL je obtížné, protože je lze snadno zaměnit za KL pocházející z 3. a 5. vydání.

Celkem na 15. polích výplatních známek i známek vytištěných na KL nebyly zjištěny žádné vady (ZP 6, 12, 16, 27, 31, 36, 38, 44, 48, 58, 68, 79, 80, 82 a 88).

Obr. 554. V/1 RA až RH

Kromě výše uvedených vad matrice, černotiskové sestavy a vad druhého negativu se na KL CDV 28 vyskytuje v obraze a rámech známek velký počet tiskových vad (především barevné a bílé skvrnky různých velikostí), které jsou zajímavým doplňkem každé sbírky. U těchto tisků nebyly dosud nalezeny výplatní známky na KL se stejnou tiskovou vadou.

J. Chvalovský

Zájemci o korespondenční lístky CDV 28 s vadami matrice mohou zaslat chyběnku autorovi článku.

K otázce letecké přepravy novinových zásilek.

Letecká doprava novinových zásilek není dosud v literatuře dostatečně zdokumentována, neboť vzhledem k ceně dopravy je každý poštovní dokument unikátní. Před delší dobou se mi podařilo v jedné aukci získat velice zajímavý dokument, který je uveden na obrázku.

Jedná se o novinovou pásku z 15. 5. 1937 zaslou do Bělehradu. Na zadní straně novinové pásky - formuláře Form. č. 9 A/VII. 1936 (povolení k zasílání za novinové výplatné tiskovinu „Der Bücherspiegel“ vystavené 16.2.1937) jsou uvedeny výňatky z předpisů o poštovní službě novinové. V nich je uvedeno následující.

„Zásilečné za dopravu novin do tuzemska, Polska, Rakouska a Jugoslavie činí za každý výtisk a za každých 100 g skutečné váhy 5 h. Do Rumunska za každých 50 g skutečné váhy 15 h.“

Frankatura novinových známek na pásce, tedy odpovídá portu za jeden výtisk (5h) a jednu přílohu (2h). Otázkou je výplatní známka 50 h. Od roku 1936 je provozována sezónní letecká linka z Prahy do Záhřebu. Přijatelné vysvětlení je, že se jedná o novinový letecký příplatek. Tento příplatek je občas uváděn jako 20 h za noviny do 100 g pro tuzemské linky. Známé údaje o sazbách pro noviny jsou však dosud neúplné. Do Bělehradu byla zásilka asi doslána poštou.

Prohlédněte prosím své zásoby celistvostí z tohoto pohledu.

V. Topinka

Zpravodaj společnosti sběratelů československých knihtiskových známek je neprodejnou tiskovinou, vydávanou pro vnitřní potřebu členů společnosti. Je vydáván nepravidelně, ale nejméně 2x do roka. Za redakční úpravy odpovídají a na přípravě se podílí členové společnosti. Za obsah článků odpovídají jejich autoři. Neprochází jazykovou úpravou.

Rukopisy, články, připomínky a nové poznatky či jinou korespondenci zasílejte na adresu (pozor změna):

Josef Chudoba, Křížová 1614/8, 463 11 Liberec 30,

Telefon: 603 472 395, e-mail: josef.chudoba@tul.cz